SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2396

av Aron Emilsson m.fl. (SD)

Vissa frågor i Mellanöstern och Afrika

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för gemensamma sanktioner från EU respektive USA gentemot Iran samt iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inta en tydligare hållning beträffande sanktioner mot Iran samt iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktade sanktioner mot nära anhöriga till iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att utvisa personer som sysslar med underrättelseverksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att bistå fredliga iranska demonstranter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att rikta sanktioner mot Al-Mustafa internationella universitet i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det tillsätts en oberoende utredning för att utreda och dokumentera de brott mot mänskliga rättigheter och den tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande

behandling som den islamistiska regimen i Iran har gjort sig skyldig till, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt verka för att ansvariga för den iranska regimens brott mot mänskligheten ställs inför rätta vid lämpliga internationella eller nationella domstolar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avbryta samarbeten mellan svenska och iranska lärosäten och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda nyttan och utkomsten av det svenska engagemanget i Irak och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja bevarandet av identiteten för Nineveslättens invånare och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom FN och EU verka för en översyn av de sanktioner som riktas mot Syrien i syfte att ge lindring till civila och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna Somaliland som självständig stat för det fall att landet förbättrat religionsfriheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att upprätta samverkan mellan svenska och somaliländska myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa statliga bidrag till den eritreanska ortodoxa kyrkan och eventuella andra organisationer som står nära Eritreas regim, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna ett självständigt Kurdistan i norra Irak och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Iran

Sanktioner mot Irans regim och stöd till det iranska folket

I över 40 år har Irans befolkning lidit under ett islamistiskt styre som gjort att landet idag kan räknas som en av världens mest hårdföra diktaturer. Resultatet av revolutionen 1979 blev med andra ord ett land med en fullkomlig avsaknad av respekt för fundamentala fri- och rättigheter och särskilt personer med avvikande politiska åsikter, kvinnor samt minoriteter är hårt utsatta för systematiska och statligt subventionerade övergrepp. Det finns omfattande dokumentation som visar på tortyr i form av misshandel genom alltifrån piskrapp, skenavrättningar eller elchocker till sexuellt våld. Denna tortyr har i kombination med rättsväsendets brutalitet, skenrättegångar, avrättningar och hot bidragit till den tystnadskultur som präglar hela samhället, vilket medverkat till att mullorna, trots ett enormt folkligt motstånd, har bibehållit makten.

Den iranska regimen har varit en nära allierad till flera andra auktoritära stater så som exempelvis Kina och Ryssland, som man också bistått militärt under invasionen av Ukraina. Därtill har Iran stått i centrum för flera av de konflikter som präglat Mellanöstern genom att föra proxykrig, vilket vi sett såväl i inbördeskriget i Syrien som i Libanon, Jemen och Irak. Landet är att betrakta som en av regionens mest inflytelserika aktörer, som dessutom genom sin högsta religiösa ledare direkt eller indirekt styr Shiamuslimska församlingar i hela världen – däribland i Sverige. Det omfattande stödet till terrorgrupper verksamma i Israel är oroande men går helt i linje med den uttalade ambitionen från den högste ledaren Khamenei som uttryckligen önskar radera Israel från världens karta. Således innebär den iranska regimens export av sin ideologi ett hot mot inte bara sin egen inhemska befolkning, utan även mot de värderingar och levnadssätt som präglar oss som bor i den fria världen.

Det uppenbara hotet från denna regim har vi också sett flera exempel på då man inte bara sysslat med omfattande spionage i andra länder utan även genom försök till lönnmord på politiska dissidenter, där USA-baserade exiliraniern tillika människorätts kämpen Masih Alinejad är ett tydligt exempel. Till följd av att den iranska regimen inte erkänner dubbla eller avslutade medborgarskap finns en ökad risk för personer som

faller inom denna kategori att utsättas för hot eller repressalier för sina ställningstaganden. Detta kan ske oavsett om de befinner sig inom eller utanför Irans landsgränser, vilket direkt kan bli ett statligt sanktionerat angrepp mot svenska medborgare. Att den iranska regimen hotar, trakasserar och försöker skrämma svenskiranier (vilka idag är en grupp på över 100 000) till tystnad med målet att diasporan ska tystna finns det omfattande vittnesmål om. Säkerhetspolisen Säpo har vidare pekat ut Iran som ett av de tre länder som är mest aktiva med spionage i Sverige. Att Iran är ett land som utgör ett stort säkerhetshot mot Sverige vet vi då det tydligt framgår av de årsböcker som Säpo årligen ger ut. I årsboken från 2021 kan vi rent av se hur landets underrättelseinhämtning har övergått till faktiska försök att med olika metoder stoppa regimkritisk verksamhet i Sverige. Detta sker bland annat genom hot och påtryckningar mot såväl oppositionella som deras anhöriga men också genom fysiska angrepp. Det ligger mot bakgrund av allt detta i hela den fria världens intresse att så gott det är möjligt enas i tuffa åtgärder mot den islamistiska förtryckarregimen. Till att börja med bör en miniminivå avseende sanktioner vara gemensam mellan EU och USA. När ett gemensamt förhållningssätt med exempelvis unisona sanktioner gentemot Iran inte är möjligt bör Sverige som nation inta en betydligt tuffare hållning och driva på övriga länder. Detta med syftet att bidra till att fler länder i och utanför Europa vågar stå upp för Irans befolkning i kampen mot regimens systematiska övergrepp. Vidare måste riktade sanktioner användas mot inte bara makthavare i Iran utan även, mot bakgrund av den exceptionella situation vi ser i landet, deras anhöriga som i många fall lever gott på blodspengar i västvärlden. Därtill behöver det göras en översyn i syfte att se om det är möjligt att identifiera och utvisa personer som sysslar med olovlig underrättelseverksamhet i Sverige.

Inte minst efter den så kallade iranska moralpolisens brutala mord på Jina ”Mahsa” Amini har de folkliga protesterna, som är de största sedan islamisterna grep makten efter revolutionen 1979, nått nivåer som visar att de är mer än redo för förändring. Regimens svar på detta blev som vanligt brutala övergrepp mot oppositionella, däribland dödligt våld mot bland annat barn och massakrer, samt riktade militära angrepp. Större delen av den fria världen borde nu ha vaknat. Det iranska folket som idag törstar efter frihet förtjänar vårt kompakta stöd, varför det bör utredas hur man bättre kan rikta stöd till dem direkt.

Sanktionering av Al-Mustafa internationella universitet

Efter att islamisterna tagit makten i Iran användes alla medel och verktyg som stod till buds i syfte att etablera sin fundamentalism i Iran men också exportera den till övriga världen. Man utvecklade så småningom en tvåsidig strategi för att exportera islamismen där man dels skapade och gav stöd till radikala väpnade grupper i framför allt Mellanöstern (så som exempelvis libanesiska Hizbollah), dels skapade olika ”kulturella” och ”religiösa” organisationer för att sprida regimens ideologi. 2007 grundades Al-Mustafa internationella universitet, som kan ses som ett av de viktigaste bland regimens organisationer för spridningen av sin ideologi. Al-Mustafa finansieras och kontrolleras av den iranska regimen och utbildar utländska shiapräster, forskare och missionärer. Dess huvudsakliga campus ligger i Iran och har mer än hundra seminarier, islamiska skolor och religiösa centra runt om i världen. Irans högsta ledare Ali Khamenei är den högsta myndigheten vid Al-Mustafa-universitetet. En stor del av de som genomgått utbildning vid detta universitet har efter examen skickats till olika länder runt om i världen. Detta stora globala nätverk är ett framgångsrikt verktyg för att skapa gräsrotsstöd i främmande länder för den iranska regimens ideologi och kan användas för att främja regimens utrikespolitik. Al-Mustafa är också en rekryteringspool för islamiska revolutionsgardets Quds Force och andra iranska institutioner som ansvarar för terrorism eller militära aktiviteter utomlands.

I Sverige ser vi en tydlig koppling mellan Al-Mustafa-universitetet och Imam Ali Center i Järfälla. Imam Ali Center ses också bland många svenskiranier som den iranska regimens förlängda arm i det svenska samhället och har ett betydande inflytande på shiamuslimer i Sverige. Deras imam är utsänd av regimen och de har nära kopplingar till landets ambassad i Stockholm. Det är regimen i Iran som styr verksamheten och de medverkar aktivt till att sprida doktrinen om shialedarnas absoluta makt. Därtill spelar de en aktiv roll i iranska regimens påverkansoperationer samt spionage mot inte minst exiliranier och iranska flyktingar i Sverige. Detta Järfällabaserade center utgör idag den starkaste kraften i paraplyorganisationen Islamiska Shiasamfundet i Sverige, som under 2021 erhöll närmare fyra miljoner kronor enbart i statliga bidrag. Säpo har länge varnat för att våldsbejakande organisationer, som i flera fall själva får stöd från det svenska samhället genom exempelvis statliga bidrag, finansierar extremism. Det måste bli ett slut på detta. Svenska skattemedel ska inte finansiera den här typen av organisationer, eller den iranska regimens verksamhet i Sverige som de facto inte bara hotar iranier eller svenskiranier, utan även vår demokrati och vårt öppna samhälle. Att förhindra den

iranska regimen från att utsätta Sverige för spionage och påverkansoperationer, vilket Säpo slagit fast, bör vara ett prioriterat ärende. Regeringen bör mot bakgrund av detta utreda möjligheten att likt Kanada rikta sanktioner mot Al-Mustafa internationella universitet i sin helhet, vilket innefattar filialer eller samarbeten i Sverige.

Utredning samt ansvarsutkrävande av den iranska regimens brott mot mänskliga rättigheter

I september 2022 påbörjades de största demonstrationerna i Iran sedan revolutionen 1979 och islamistregimen svarade omgående med brutalt och hänsynslöst våld. Två månader efter starten hade omkring 15 000 demonstranter arresterats och utöver tusentals skadade hade hundratals, däribland barn, mördats av regimlojala poliser och miliser. Parlamentet röstade för en avrättning av dessa politiska fångar, och ett antal dödsdomar har efter snabbt genomförda skenrättegångar utfärdats till regimkritiska och frihetstörstande ungdomar. Vidare går det inte att blunda för andra fruktansvärda metoder som används mot fångar och demonstranter: däribland systematisk psykisk och fysisk tortyr, våldtäkter och hot.

Det är ingen nyhet att den iranska regimen konsekvent använder sig av övervåld och systematiska överträdelser av fundamentala mänskliga rättigheter. Regimen, dess företrädare och vissa nära anhöriga bör mot bakgrund av detta bemötas med kännbara sanktioner. Det krävs dock också ett mer intensivt arbete från svensk sida där de övertramp som gjorts beivras och ansvar utkrävs. För att detta ska vara möjligt krävs en aktiv kartläggning men också att Sverige går i täten på såväl FN- som EU-nivå. Regeringen bör därför, som ett led i stödet till det iranska folket, agera för att det tillsätts en oberoende utredning för att utreda, men även dokumentera, de många brott mot mänskliga rättigheter och tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling som den islamistiska regimen i Iran har gjort sig skyldig till. Regeringen bör vidare säkerställa att ansvariga ställs inför rätta vid lämpliga internationella eller nationella domstolar.

Avbryt samarbeten mellan svenska och iranska lärosäten

Akademisk frihet innebär att undervisning och forskning ska kunna bedrivas utan politisk eller religiös inblandning. I Iran saknar universiteten denna frihet, vilket innebär att de styrs och kontrolleras av den hårdföra islamistiska regimen, vilket naturligtvis

påverkar såväl den akademiska världen som samhället i stort. Universitetens förmåga att bedriva oberoende forskning och ifrågasätta samhälleliga normer blir därmed kraftigt begränsad, något som i sin tur begränsar den akademiska utvecklingen och det kritiska tänkandet. I vissa fall kan dessa begränsningar till och med påverka utformningen av forskning, på ett sätt som inte gynnar oss. När svenska universitet samarbetar med iranska institutioner riskerar våra akademiska ideal och vår integritet att kompromettеras genom att man stöttar system som inte respekterar dessa friheter.

Det finns också rejäla etiska problem med en samverkan mellan svenska och iranska universitet. Den nuvarande situationen i Iran präglas av rejäla begränsningar av grund läggande mänskliga rättigheter såsom yttrandefrihet och mötesfrihet samt av ett omfattande statssanktionerat kvinnoförtryck. Genom att samarbeta med iranska universitet riskerar vi att indirekt stödja och legitimera en regim som inte respekterar fundamentala rättigheter. Sveriges högskolor och universitet har ett ansvar för att verka för mänskliga rättigheter och att välja partner som delar dessa värderingar. Att fortsätta akademiska samarbeten skulle strida mot detta ansvar och de etiska värden vi värnar.

Genom att avbryta samarbeten skickar vi en tydlig signal om att Sverige inte tolererar brist på akademisk frihet och kränkningar av mänskliga rättigheter. Det kan också sätta press på de iranska myndigheterna att överväga reformer som kan leda till större självständighet för deras akademiska institutioner. Internationell press och solidaritet kan ibland fungera som katalysatorer för förändring.

Vad man också bör beakta är säkerhetsaspekten. Trots att det kan finnas fördelar med akademiska utbyten som stärker möjligheten att utveckla innovationer eller förbättra resurseffektiviteten, finns det också betydande risker. En av de mest oroande frågorna är risken för spionage, där känslig information kan hamna i fel händer. Detta kan ske antingen genom direkta cyberattacker eller genom mer subtila former av spionage, såsom insamling av data via samarbetspartners. Regeringen bör mot bakgrund av detta verka för att befintliga samarbeten mellan svenska och iranska lärosäten avbryts.

Irak

Nyttoutredning

I Sverige finns en stor irakisk diaspora och värdet av svensk export till Irak uppgick till 2,7 miljarder svenska kronor under perioden 2016–2020. Det finns anledning att förvänta sig att denna siffra kommer att minska framöver, vilket bland annat har att göra med vilka politiska strömningar som nått framgång. Sverigedemokraterna ser därför med oro på populariteten för de strömningar som gärna allierar sig med den iranska regimen eller andra extremistgrupper. Vidare ser vi allvarligt på det faktum att extremisters krav på att begränsa svensk yttrandefrihet fått gehör inom den irakiska regeringen, som i augusti 2023 utvisade den svenska Bagdadambassadören samt hotade med att bryta de diplomatiska förbindelserna mellan våra länder.

Sverige har varit generöst med stöd till Irak, både i form av bistånd och genom de omfattande militära bidragen. I slutändan är det därför främst Irak som har att förlora på försämrade relationer. Vi har goda skäl att säkerställa en svensk närvaro i landet, men det är samtidigt tydligt att vår generositet inte får tas för given. Mot bakgrund av detta bör regeringen utreda nyttan med det svenska engagemanget i Irak för att klart se vilka kostnader respektive intäkter vi får till följd av det stöd vi erbjudit.

Nineveslätten

Under tusentals år har olika minoriteter i Irak – däribland kristna – bebott Nineveslätten i det forntida assyriska riket. De senaste åren har antalet boende i området minskat drastiskt till följd av det försämrade säkerhetsläget i Irak och Kurdistan. När terrororganisationen Islamiska staten tog kontroll över området förvärrades situationen ytterligare. Islamiska staten fördrev och mördade ett stort antal människor, tog över deras tillgångar, förstörde deras hus, kyrkor och infrastruktur. Tusentals år gamla och ovärderliga kulturskatter förstördes. Många av invånarna i området har länge önskat mer självstyre, eftersom historien tydligt visat hur det kan gå när de inte varit självbestämmande. Resultatet blev att den irakiska regeringen skapade en självstyrande assyrisk provins på Nineveslätten den 21 januari 2014. Terrororganisationen Islamiska staten har fördrivits från området, men terrorgruppen lyckades förstöra mycket. Trots detta har många människor velat flytta tillbaka till sina hem och försöka bygga upp ett liv igen. Hus, kyrkor, sjukhus, skolor, vägar, elektricitet och det mesta av

infrastrukturen behöver återuppbyggas. Utöver detta kämpar de syrianer, assyrier, kaldéer med flera grupper som bor i området för att få behålla sin identitet. De flesta talar fortfarande arameiska, det språk man talade i det assyriska riket, men i takt med att den kristna gruppen blir mindre finns också en risk för att språk, kultur och deras identitet hotas. Regeringen bör stötta minoriteterna som bor i Nineveslätten att behålla sin identitet, samt på olika sätt bidra i arbetet med att återuppbygga sitt samhälle efter islamisternas fruktansvärda härjningar, samt stödja de självförsvarsstyrkor som ger befolkningen skydd och trygghet.

Syrien

Översyn av sanktionerna riktade mot Syrien

Syrien har haft de absolut tuffaste internationella sanktionerna riktade mot sig, där inte ens Nordkorea kom upp i lika hårda restriktioner. Det finns skäl till detta eftersom vi sett hur det återkommande förekommit grova brott mot mänskligheten. Idag finns det ytterligare skäl, då den syriska regimen tydligt visat sitt stöd till Rysslands invasion av Ukraina. När sanktioner riktas mot ett land är dock ändamålet att åstadkomma någonting positivt genom att förhindra en negativ utveckling. Ofta handlar det om att förhindra att staten, som är föremål för sanktioner, inte utvecklar vapen eller materiel ämnat åt krigföring eller brott mot mänskligheten. Vad som dock är värt att tänka på i detta sammanhang är att sanktionerna så långt det är möjligt inte ska drabba civila, d.v.s. den grupp som är de främsta offren i svåra tider. Bristen på exempelvis mat, mediciner, skolmaterial och byggutrustning gör det svårare för människor att leva ett normalt liv, även om de råkar befinna sig i områden som för närvarande är säkra.

I Syrien har problem uppstått med nödvändiga transaktioner för humanitära insatser till följd av att man inte kan genomföra dessa på ett enkelt sätt. Det är mycket som tyder på att nuvarande regler saknar en genomtänkt plan för hur man kan främja framtida återuppbyggnadsinsatser. Till följd av detta ser vi hur FN och olika icke-statliga organisationer står inför stora utmaningar för att kunna tillhandahålla humanitärt bistånd i Syrien. Det är väldigt enkelt att identifiera fler problem för humanitära organisationer vilka orsakats av sanktionerna.

Exportkontrollbestämmelserna tillåter exempelvis inte FN och dess representanter att exportera hela utbudet av föremål för grundläggande och nödvändiga mänskliga behov utan specifika licenser. FN får därmed inte någon särskild flexibilitet när det gäller export, vilket begränsar FN:s praktiska aktivitetsområde eftersom humanitärt stöd ofta medför mycket mer än leverans av varor som för närvarande omfattas av exportlicens undantag för Syrien (såsom mat och vissa mediciner). Dessutom gäller inte den allmänna licensen i de sanktionsbestämmelser som omfattar icke-statliga organisationer. Till skillnad från exempelvis sanktionerna mot Sudan tillåter reglerna gentemot Syrien inte export av medicinsk utrustning utan tillstånd. Den licenspolitik som för närvarande finns på plats för medicinsk utrustning omfattar inte heller all programvara som krävs för att viss nödvändig utrustning ska fungera. En policy med ett ”strikt ansvar”, som innebär stora böter vid överträdelser, har gjort att flertalet banker har hamnat i en position där de är ovilliga att ta itu med sanktionerade länder över huvud taget. Detta medför enorma problem för enskilda civila, som dessvärre hamnar i kläm trots att syftet med sanktionerna är att främja en förbättrad situation för just civila.

Kontentan av nuvarande sanktioner är att det blir oerhört svårt att genomföra exempelvis dollartransaktioner via Syriens banksystem. Såväl sanktioner som export kontrollicensprocedurer är idag ogenomskinliga, oförutsägbara och tidskrävande. Detta gör att humanitära biståndsleverantörer blir avskräckta från att ansöka om licens för att använda amerikanska varor och tjänster, även i de fall där sådana varor och tjänster är föremål för vad som kallas för en ”gynnsam licenspolitik”. Krav på att begära tillstånd från både USA och EU skapar vidare en hög byråkratisk börda, vilket gör att icke statliga organisationer avskräcks från att överhuvudtaget tillhandahålla humanitär hjälp i Syrien.

Sverige har inte fattat några egna nationella beslut kring restriktionerna, utan de finns idag till följd av beslut fattade inom FN eller EU. Majoriteten av de sanktioner som beslutas av FN eller EU genomförs på EU-nivå genom antagande av EU-förordningar. Sanktionerna är direkt tillämpliga i Sverige, varför det inte går att ändra på allt genom lagstiftning i Sverige. Det finns dock en möjlighet att från svensk sida verka för en

policy som så gott det går underlättar för civila att leva, verka och förbättra sin situation i landet. Detta har man också försökt med i exempelvis USA som uttryckt en ambition att skräddarsy sina sanktionsprogram för att anpassa dem till FN.

Sverige har idag en möjlighet att verka för förändringar i restriktionerna inom både FN och EU, men vi kan även försöka använda oss av nationell lagstiftning för att på bästa sätt möjliggöra för civila syrier att leva drägliga liv. Regeringen bör använda sina kanaler inom FN och EU för att anpassa sanktionerna riktade mot Syrien så att det blir lättare för civila att få tillgång till livsmedel, mediciner, jordbruksprodukter, skol utrustning samt sådant som krävs för att kunna återuppbygga landet igen.

Afrikas horn

Afrikas horn är ett cirka 2 000 000 km² stort område i östra Afrika som geografiskt innefattar fyra länder i Östafrika: Djibouti, Eritrea, Etiopien och Somalia. Dessa länder är hem för omkring 100 miljoner människor.

Somalia

Somalia är idag klassat som ett av de mest krigsdrabbade länderna i Afrika, och dess regering har till följd av inbördeskrig sedan 1991 saknat full kontroll över landet. Under 2000-talet har Somalia återkommande varit bland de länder i världen med flest antal flyktingar, vilka både flytt internt och till andra länder. Fattigdom, svält och misär hör dessvärre till vanligheten i regionen, varför bland annat FN har bidragit med mycket stöd. Till följd av det klanbaserade samhället och de pågående konflikterna har landet delats upp och regeringen saknar kontroll över större delen av landet.

Förbindelserna mellan Sverige och Somalia är breda. Sverige har sedan många år bidragit med stora summor i internationellt bistånd och vi har sedan länge haft ett stort politiskt engagemang i att stödja fredsprocesserna i landet. Den stora somaliska diasporan i Sverige ökar också de starka banden mellan Sverige och Somalia. Somalias historia visar dock på ett behov av ordentliga förändringar för att framöver lyckas vända landets utveckling i en positiv riktning.

Fram till den 1 juli 1960 bestod det vi idag kallar för Somalia främst av två kolonier – en brittisk del (Somaliland) och en italiensk del (övriga Somalia) – men området har även varit koloniserat av Frankrike. 1960 bildades unionen mellan Somalia och Somaliland. Dock undertecknades detta aldrig av parlamenten i de två länderna, vilket var en förutsättning för avtalets giltighet. Detta betyder att Somalilands folk de facto har berövats sitt eget land.

Självständighet för Somaliland

Somaliland är benämningen på den del av norra Somalia som tidigare varit ett brittiskt protektorat och historiskt saknar området starka band till övriga Somalia. Idag har landet ungefär 3,5 miljoner invånare och landet är sedan 2008 uppdelat i 13 regioner. Den 18 maj 1991 utropades självständighet och området har sedan dess i praktiken också varit självstyrande. Somaliland har en egen huvudstad, egna institutioner, en egen president, egna ministrar, egna diplomater, egna politiska partier, egna pass, ett eget parlament, en egen valuta och till och med ett eget landslag i fotboll. I Somaliland har samtliga barn rätt till en kostnadsfri utbildning och man har i kontrast till övriga Somalia även haft en fredlig och stabil utveckling. Av den anledningen har Somaliland också saknat många problem såsom inbördeskrig och religiös fanatism, vilket varit vanligt förekommande i andra delar av Somalia. Det ambitiösa arbetet i Somaliland har lett till att de fortfarande är fria från den terrorism och det våld som så ofta drabbar Somalia, Etiopien och andra regionala stater. Därtill har man lagt stor möda på att förbättra hälso- och sjukvården. Trots en enorm brist på resurser och diplomatisk isolering var detta tydligt under coronapandemin då Somalilands regering agerade proaktivt för att främja folkhälsan – och med ett mycket gott resultat.

Sedan 2003 har det hållits regelbundna demokratiska val, som av utländska valobservatörer bedömts vara fullt legitima, helt i enlighet med konstitutionen. Vidare har det klassats av Freedom House som det mest demokratiska landet på Afrikas horn. Landet har ett tvåkammarsystem, där äldsterådet består av representanter för de olika klanerna och representanthuset av folkvalda ledamöter. Trots politiska olikheter

partierna emellan har fredliga maktskiften ägt rum och förloraren har gratulerat vinnaren för att sedan utan komplikationer fortsätta det politiska arbetet i opposition. Att upprätta tätare diplomatiska förbindelser med Somaliland bör därför vara efter strävansvärt för att följa den positiva utvecklingen. Till skillnad från Somalia, som inte har hållit ett fritt val på mer än ett halvt sekel, har Somaliland haft fem legitima val. Dessa säkerställs genom biometrisk irisskanning för att säkerställa väljarens legitimitet. Somalilands utveckling i en av världens mest våldsamma regioner, bör fungera som föredöme för andra regioner runt om i världen som önskar mer självstyre och erkännas av den fria världen. På grund av att Afrikanska unionen, som främst styrs av diktaturer, inte vill erkänna Somaliland som stat, går utvecklingen långsamt. Eftersom det av egenintresse är osannolikt att Somalilands grannländer skulle ändra sig och plötsligt erkänna Somalilands självständighet bör den demokratiska världen visa sitt stöd. Somaliland har inte vunnit sin frihet genom separatism, våld eller på något sätt genom att bryta mot internationella regleringar. Det var snarare kaoset i Somalia som lämnade just denna region utan styre och då valde Somalilands folk att ta styret i egna händer. Sverige har idag tre grundläggande kriterier som måste uppfyllas för att Sverige ska kunna erkänna ett självständigt land: det ska finnas ett folk, det ska finnas ett territorium och det ska finnas en regering som kan utöva kontroll över territoriet. Det bör inte finnas några tvivel om att Sveriges tre grundläggande kriterier för att erkänna ett självständigt land uppfylls. Sverigedemokraterna menar att Somaliland uppfyller samtliga grundläggande krav för att kunna erkännas som ett självständigt land och vi menar att i de fall som landet formellt inför religionsfrihet och stryker Sharia ur sin konstitution har de goda förutsättningar att erkännas av Sverige. Annat kan man säga om det land Somaliland formellt tillhör, Somalia, som inte uppfyller kriterierna. Den somaliska regeringen har som bekant under långa perioder inte haft kontroll över mycket mer än huvudstaden Mogadishu, och även där har stabiliteten varierat kraftigt under åren.

Somaliland bör få ökad prioritet för Business Sweden

Stommen i Somalilands ekonomi är idag boskapsskötsel, vilken också är en viktig inkomstkälla för staten. Utöver boskap är de största produktionssektorerna i landet fiske, jordbruk och produktion av träkol. Samtidigt har handel i alla tider fungerat som ett bra sätt att främja en positiv ekonomisk utveckling och förbättrad kunskap olika länder emellan. Genom ett utbyte av varor och tjänster samt ökad sysselsättning kan ett bättre samhälle för samtliga inblandade främjas.

Somaliland är rikt på naturtillgångar och nationen är positivt inställd till utländska investeringar, eftersom ambitionen är att minska arbetslösheten och behålla den yngre arbetskraften i landet. Fiskeindustrin är exempelvis kraftigt underutvecklad i Somaliland, trots en enorm potential. Vid samtal med företrädare tycks det bland annat ha att göra med brist på exempelvis kylskåp, vilket krävs för att kunna förvara den fisk som fiskas. Med små medel kan rätt satsningar i Somaliland generera arbetstillfällen och stärka ekonomin. Att Somaliland inte är internationellt erkänt skadar dessvärre möjligheten för landet att få utländska investerare, eftersom de till följd av problemen i övriga Somalia inte vågar investera i landet. Idag bedriver Forum Syd verksamhet i Somalia med stöd av Business Sweden för att öka företagande i landet. För just svenska företagare finns en enorm potential eftersom Sverige har ett gott rykte och förtroendet för svenska företag och svenska produkter är högt. Vi vill därför att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet för att främja svenska investeringar. Detta skulle gynna såväl Somaliland som svenska företag, samtidigt som det underlättar att erkänna Somalilands framgångar. Detta skulle kunna leda till ett minskat beroende av bistånd i området och samtidigt ökad tillväxt. Genom att produktionen av olika varor sker där, möjliggörs samtidigt en billigare import av varor till Sverige.

Eritrea

Eritreanska ortodoxa kyrkan

Eritreas diktator Isaias Afewerki, som har lett landet sedan de facto självständigheten från Etiopien 1991, tillåter ingen opposition överhuvudtaget. Därtill utnyttjar man invånarna för bland annat militärtjänst eller annan statlig verksamhet där de som protesterar kan riskera tortyr eller till och med att bli mördade. En anledning till att

denna regim kan kontrollera sina medborgare i Sverige är genom den eritreanska ortodoxa kyrkan, som vid sidan om ambassaden fungerar som diktaturens kontrollorgan.

Den eritreanska ortodoxa kyrkan har i många år fått hundratusentals kronor i bidrag från svenska skattebetalare, genom såväl statliga som kommunala anslag. Exempelvis fick de under fem år, mellan 2017 och 2022, hela 4,3 miljoner kronor i organisations bidrag till kyrkan och därtill ytterligare 1,3 miljoner kronor i riktade projektbidrag från Myndigheten för stöd till trossamfund (SST). Det finns ingenting som kan motivera att svenska skattebetalare ska delfinansiera förtrycket från den eritreanska diktaturen. Mot bakgrund av detta bör samtliga bidrag till den eritreanska ortodoxa kyrkan och eventuella andra organisationer som står nära Eritreas regim stoppas.

Kurdistan

Den samlade kurdiska befolkningen utgör idag uppemot 35 miljoner människor. Detta gör dem till den största etniska gruppen i världen som formellt saknar ett eget land. När första världskriget var över lovades kurder ett eget land av England, Frankrike och USA, vilket uteblev trots det första delningsavtalet som undertecknades i Sèvres år 1920. Den största gruppen kurder befinner sig i nuvarande Turkiet och efter detta avtal gjorde ett antal turkar uppror. Resultatet blev att de tvingade fram ett nytt avtal där kurderna inte längre fick sitt eget land och där turkarna samtidigt fick chansen att påbörja sin turkifieringspolitik. Sedan dess har många kurder varit involverade i strider om självständighet, vilket resulterat i att tusentals människor förlorat sina liv. Hur de kurdiska grupperna har klarat sig och utvecklats har i många fall berott på vilket land de har varit bosatta i, eftersom det har inneburit helt olika grundförutsättningar. Vad som är klart är att det kurdiska folket, trots motsättningar, har lyckats hålla ihop och dessutom fortsatt att utvecklas. De har dessutom i kontrast till stora delar av övriga Mellanöstern haft en någorlunda god relation till västvärlden och har på sina håll startat många fredliga och demokratiska politiska partier.

KRG-regionen i Irak

Av hänsyn till Turkiet och Iran har de irakiska kurderna inte talat särskilt mycket om totalt självstyre. De kurddominerade områdena i irakiska Kurdistan, främst det som kallas för KRG-regionen (Kurdistan Regional Government), har dock varit själv styrande i varierande omfattning sedan 1992 och även haft ett eget parlament med flera fria val. Sedan 2005 är KRG-regionen dessutom erkänd som en autonom region i Irak i den irakiska konstitutionen och den 25 september 2017 gick de irakiska kurderna efter många års väntan till valurnorna för att folkomrösta för självständighet.

Resultatet av folkomröstningen 2017 visade inte helt oväntat att de strävar efter självständighet, då man med högt valdeltagande och med en kraftig majoritet röstade för sin självständighet. Den irakiska shiadominerade och Iranstödda regeringen visade därefter ingen hänsyn, utan svarade med att angripa sina egna medborgare genom ett militärt intåg i kurddominerade områden som de kurdiska Peshmergastyrkorna tidigare hade befriat från Islamiska staten efter att den irakiska armen inte kunnat försvara området. De irakiska kurderna skiljer ut sig från kurder i andra länder, eftersom de har haft kurdiskspråkiga skolor, egna militära styrkor och andra nationella rättigheter som kurder i grannländerna saknat. Sedan Saddam Husseins fall har irakiska Kurdistan fått än mer självständighet och klassas som betydligt mer stabilt och västvänligt än övriga Irak. De har dessutom haft en god ekonomisk och förhållandevis fredlig utveckling.

Den kurdiska regionalregeringen har utrikespolitiskt sett hållit en hög profil och den kurdiske presidenten Massoud Barzani har mottagits som statschef i Washington DC. Grannlandet Turkiet har, trots historiska problem mellan turkar och kurder, lyckats odla goda kontakter med den regionala regeringen, vilket i sig har hjälpt till i den ekonomiska utvecklingen. KRG-regionens diplomati har således lyckats skapa hopp om en fredlig lösning i konflikten mellan upproriska kurder i Turkiet och den turkiska staten. Ingen har kunnat undgå att beröras av de fruktansvärda händelserna i Irak och Syrien när Islamiska staten erövrade allt fler områden. Islamiska staten spred skräck i hela regionen och i Irak övergav den irakiska armén i många fall sina posteringar i de norra delarna av landet när terrorgruppens attacker var som värst. Hela paragraf 140-området, som den kurdiska regionala regeringen gör anspråk på, kunde bli övertaget av

dess säkerhetsstyrkor Peshmerga. Detta visar tydligt den regionala regeringens förmåga till demokratiskt självstyre i det territorium de ser som sitt och vikten av det kurdiska självstyret i just denna region. Vidare har vi sett hur kurderna har visat på solidaritet när de gav kristna, yazidiska och andra minoriteter skydd under Islamiska statens härjningar. Allt det som de irakiska kurderna har lyckats uppnå har bland annat mynnat ut i ett starkt stöd från västvärlden.

Redan när Irak som nation skapades på 1920-talet var landet splittrat och kurderna önskade självständighet. Idag är inte steget till självständighet för regionen särskilt stort, då man de facto redan är självständiga inom avgörande politikområden. Utöver kontroll över säkerheten i området, eller faktumet att de har ett väluppbyggt parlament med många olika politiska partier, finns även en stor potential med framtida exportmöjlig heter. Utrikes- och säkerhetspolitiken är förhållandevis västorienterad och pragmatisk. Sverige har redan utvecklat goda diplomatiska förbindelser med den regionala regeringen, som skulle kunna fungera som ett föredöme i regionen genom sin acceptans för minoriteter samt demokratiska och pragmatiska synsätt.

Folkrätten stadgar lite förenklat tre krav för att kunna erkänna en självständig stat:

1. Det ska finnas ett folk.
2. Det ska finnas ett territorium.
3. Det ska finnas en regering som kan utöva kontroll över territoriet.

KRG-regionen uppfyller dessa tre krav med råge och en självständighet kan med stor sannolikhet bidra till en mer demokratisk och fredlig utveckling i hela regionen. Eftersom utfallet av KRG-regionens folkomröstning för självständighet var ett tydligt ja bör regeringen erkänna KRG-regionen som en självständig nation under förutsättning att det är KRG-regionens vilja och att det sker fredligt och diplomatiskt med garantier för utsatta minoriteters rättigheter och trygghet.

Aron Emilsson (SD)

Pontus Andersson Garpvall (SD) *Ida Kors (SD)*